

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. Poßítne Angelus ad locum distantem pervenire, non transeundo
per medium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

*Punctum
aeris frigi-
dis in tem-
pore destrui-
tur.*

idem est de destructione unionis tertii vel quarti gradus frigoris, quæ scilicet eodem tempore destruitur, quo pars frigoris, & hæc eodem tempore definit, quo pars caloris inducitur; ergo fatendum est aliquid indivisibile posse produci successivè, seu in tempore. Confirmatur: nihil frequentius quàm ut dicatur aliquid durasse vel durare per unicum solum instans, sed quod per unicum solum instans durat, necessariò perit in tempore, ergo.

*V.
Ubiatio hæc
producitur
successivè,
successione
extrinsecâ,
non intrin-
secâ.*

*Destruitur
ubiatio illa
simultanè
ex parte sui,
non ex parte
temporis.*

*VI.
Aliud est,
rem aliquid
produci suc-
cessivè ex
parte tem-
poris, aliud
ex parte sui.*

V. Quando itaque dicitur ubiatio illa, & quidquid indivisibile producitur in tempore, producitur successivè, distingo: producitur successivè successione extrinsecâ, seu ex parte tēporis, concedo; successione intrinsecâ, seu ex parte sui, nego; hæc autem sola successio est, quæ requirit plures partes rei producendæ: alia enim solum eas requirit ex parte temporis. Res ergo hæc producitur & successivè & simultanè; successivè ex parte temporis, cum in productione correspondeat alicui parti temporis; simultanè, ex parte sui, non tamen instantanè: hoc enim sonat rem illam in productione correspondere unico instanti temporis.

VI. Cùm ergo dicitur, res illa producitur in tempore; ergo non simul, semper distingui debet consequens; ergo non simul ex parte temporis, concedo consequentiam; ex parte sui, nego: cùm etiam in se nullas habeat partes, necessariò ex parte sui produci debet simul. Et eodem modo respondere tenentur adversarii in destructione instantis, quam fatentur fieri in tempore: pari enim ratione arguere quis posset, quod destruitur in tempore destruitur successivè, quod autem successivè destruitur, ita destrui debet, ut pars pereat post partem; ergo instans habere debet partes: solvere proinde hic ipsi debent suum argumentum.

SECTIO SEXTA.

*Argumenta contententia non posse ali-
quid indivisibile produci in
tempore.*

*I.
Res per acci-
dens suc-
cessiva po-
test produci
simul, non
res successi-
va essentia-
liter.*

*II.
Aliud est de
productione
rei indivisi-
bilis, ex par-
te spatii, &
ex parte tē-
poris.*

I. OBJICIES primò: Si res permanens, & indivisibilis, ut punctum, ubiatio, Angelus, &c. produci possunt in tempore & successivè; ergo & res successiva produci poterit simul, & in instanti; ergo diversæ partes temporis poterunt simul poni à parte rei. Distinguo primum consequens; ergo res per accidens successiva produci poterit simul, concedo consequentiam, sicque multæ partes caloris possunt simul in subiectum induci: res essentialiter successiva produci poterit simul, nego: hujus enim essentia est, ut nullæ duæ illius partes sibi coexistant, sed essentialiter petit ut una producatur post aliam: sicut è contrà instans temporis, quia essentialiter petit non durare nisi per instans, produci nequit in tempore.

II. Objicies secundo: Punctum materiæ, vel quantitatis, non potest produci in spatio loci divisibili; ergo nec produci poterit in spatio temporis divisibili. Respondeo latam hic esse disparitatem, indivisibile quippe materiæ essentialiter petit non correspondere spatio loci divisibili; cùm namque sit essentia sua indivisibile extensionis, ex formalissimo suo conceptu postulat non extendi ad duas partes loci, sicut jam diximus de instanti respectu duarum partium temporis: At verò quod coexistat

res permanens indivisibilis spatio divisibili temporis nulla est repugnantia, ut apertè constat in Angelo, animâ, puncto, &c. quæ multis annis durant.

Objicies tertio: Hinc sequi actionem illam productivam Angeli, puncti, &c. fore & primam illorum productionem, & conservationem; quod tamen implicare videtur contradictionem, cùm conservatio denotet primam productionem præcessisse. Respondeo licet hæc res multum habeat de modo loquendi, actionem non dici propriè conservativam, nisi post aliquod tempus completum, seu certo aliquo instanti terminatum.

IV. Accipit ergo hæc actio denominationem conservationis solum post instans aliquid, quando jam dici potest completa in esse: usque ad illud verò dicitur prima productio, quia usque ad illud res est in primo produci; tunc autem solum dicitur completè producta; & toto tempore sequente sortitur nomen conservationis. Fortè tamen dici posset virtualiter prima productio & conservatio, cùm duabus actionibus æquivaleret, quarum una esset instantanea, & primò rem produceret, alia eam brevi aliquo tempore conservaret.

V. Thomistæ, ut descendant motum discretum Angeli, dicunt posse duo instantia sibi invicem immediatè succedere, & tempus Angelicum constari volunt ex instantibus; per instantia tamen intelligunt diversas operationes Angelorum. Sed secundum hanc explicationem posset instans Angelicum extendi ad diem, vel horam, cùm tamdiu Angelus operationem suam continuare possit: quare hæc instantia ad motum discretum Angeli explicandum parum sunt idonea: nec per ea vitant difficultatem, cùm hæc operationes correspondere debeant nostro tempori: de illis ergo quomodo, indivisibiles cùm sint, elici queant in tempore, eadem est difficultas.

VI. Imò impossibile videtur constitui tempus Angelicum ex illis operationibus intellectus, vel voluntatis: si enim alia non sit mensura motus Angelici quam illæ operationes, omnes Angelorum actiones æqualiter durarent, cùm æqualiter sint operationes Angeli: sequela autem est planè falsa; certum quippe est unum Angelum diutius in operatione aliquâ persistere, quàm alium. Tandem ergo aliquando ad durationem motus & aliarum, operationum Angelicarum explicandum ad tempus nostrum iis est recurrendum.

SECTIO SEPTIMA.

*Possitne Angelus ad locum distantem
pervenire, non transeundo
per medium.*

Sensus quæstionis est, an Angelus in hoc Gymnasio existens possit aliò, ad forum intermedio, nec per illud transeundo. Multorum hac in re opinio est, nullam apparere repugnantiam quomipus id, etiã naturaliter, contingat: ita Thomistæ, communiter, Cajetanus, Capreolus in 2. d. 6. q. 1. conclusionè 3. Ferrara 3. contra Gentes, cap. 102. Bannes, & alii; quos etiam sequitur Valquez hic, disp. 196. cap. 2. licet ob diversum fundamentum, quòd nimirum, cùm secundum ipsum, Angelus sit in loco, non instar aliarum rerum, sed solum

*III.
Dicitur autem
ubiatio
hujus pro-
ductivæ, et
simul prima
illius produ-
ctio, & de-
servatio.*

*IV.
Respondetur,
esse primam,
illius produ-
ctionem for-
maliter, et
servativam
virtualiter.*

*V.
Ratio motus
discretum
Angeli de-
clarandi per
diversas ope-
rationes
Angelicas.*

*VI.
Tempus An-
gelicum per
hujusmodi
operationes
explicari
nullo modo
potest.*

*I.
Status pro-
sentis quæ-
stionis.*

*Afferunt
aliqui posse
hoc fieri na-
turaliter.*

Valquez, & aliorum hoc explicandi modus reperitur.

solum per unionem ad corpus, & ulterius hæc unio sit subiecta voluntati Angeli; sicut, inquit, potest ille omnino nolle habere ullam unionem ad corpus, & absolvi ab omni loco, ita & se pro libito coniungere poterit corpori distanti, non volendo unionem cum propinquo. Sed hoc fundamentum jam ostendimus esse nullum, sicut & illud quod dicunt alii, Angelum esse presentem tantum per operationem, sicque posse velle operari in remoto, quamvis operari nolit in proximo. Hanc etiam sententiam probabilem censet Suarez hic, lib. 4. cap. 18. num. 9.

II. Propositur sententia negans posse Angelum ad locum distantem pervenire, non transiundo per medium.

Alii tamen negant posse Angelum, ad locum distantem pertingere, non transiundo per medium, vel saltem in eo non existendo; ita D. Bonaventura in 1. d. 37. se cunda parte distinctionis, art. 2. q. 2. Halensis, Albertus, Scotus in 2. disp. 2. quest. 12. Suarez citatus cap. 19. Molina, Arrubal, Granada Tract. 9. d. 4. num. 11. & alii ex Recentioribus. Licet ergo concedant hi Auctores posse Angelum hic in palmo A. existentem se per motum discretum collocare in palmo proximo, vel relinquendo priorem palmm spatii, vel illam retinendo, negant tamen posse hoc modo existere illum in palmo tertio, quin sit vel fuerit in secundo, idque relinquendo primum palmm: si enim illum retineat repugnat ex alio capite Angelum esse in tertio palmo quin sit in secundo, nempe quod sequeretur illum esse simul in duobus locis discretis, quod jam ostendimus fieri naturaliter non posse.

III. Non videtur querendam hanc sententiam defendentis modum.

Probant aliqui: Angelus enim inquit non alio modo se transferre potest in distans, quam producendo in se aliquid eo instanti, quo locum illum acquirat, sed nihil ejusmodi potest illo instanti producere: prius enim applicari debet loco, quam in illo operetur. Sed ad hoc jam sæpe diximus, quidquid sit de aliis operationibus, ad operationem illam quæ producitur ubicatio, & cætera ad eam requisita, non est necessarium ut prius sit in loco: sic enim prius haberet effectum formalem, quam formam, ut latius dictum est supra Sect. 4. num. 5. & 6.

IV. Ex eo quod Angelus nequeat esse, & nullibi esse, non sequitur debere eum transire per medium.

Probant alii secundo: Sicut namque juxta supra dicta, non potest Angelus esse & nullibi esse, seu nisi ubicationem habeat in certâ aliquâ & determinatâ parte spatii, ita nec videtur mutare posse ubicationem, & pervenire ad spatium remotum, nisi prius transeat per propinquum, eadem quippe videtur utriusque ratio. Hoc tamen argumentum non probat intentum: dici enim potest, peculiarem esse causam cur existere debeat in aliquâ determinatâ spatii parte, quod scilicet spatium sit in

immensum undique diffusum, ut latè ostendi Disp. 33. Phys. sect. 5. 6. & 7. at verò nulla talis necessitas apparet, cur transire necessariò debeat per locum proximum, si velit esse in remoto.

Probant tertio: Nam alioqui, inquit, cur non poterit Angelus secum eodem modo deferre corpus, & illud in loco remoto statuere, quin fuerit in propinquo. Sed neque hoc convincit: siquidem juxta hos ipsos auctores, potest Angelus per motum discretum se simul in toto palmo proximo constituere, & tamen non concedent ipsi posse eum hoc modo corpus aliquod palmare, totum simul in palmo proximo collocare.

Mihi hæc se cunda sententia videtur probabilior, quod eam multò videam communiorem. Fateor tamen me rationem urgentem, quæ probetur, non reperiri. Probabiliter tamen suaderi potest primo: quia, ut supra vidimus, nequit Angelus esse in duobus locis simul, quin existat in medio; ergo non potest in alium se locum transferre, quin transeat similiter per medium: æquè enim hoc captum videtur difficile, & consequenter naturali virtuti Angeli non magis concedendum.

Deinde nullas exercere operationes Angelus potest in distans; ergo nec se in distans transferre. Tertio & præcipuè: Scriptura enim & Patres quoties loquuntur de motu Angelorum, de eo loquuntur quasi per medium factò: sic dicitur Satan, *Circuire, & perambulare terram;* & Angeli talem vel talem locum ingredi, ascendere, descendere, huc illuc deportare animas, &c. quæ omnes loquutiones motum innuunt, & transitum per medium.

Negare non possum S. Thomam hic, quest. 53. art. 2. obscurius hæc in parte loqui. Unde Suarez citatus, & alii quidam nostræ opinionis Auctores fatentur S. Thomam esse in contrariâ sententiâ. Alii nihilominus aiunt solum velle S. Thomam posse Angelum motu discreto ab extremo ad extremum transire, absque eo quod transeat per palmos intermedios, nempe ita ut eos sigillatim acquirat. Et sanè, ut rectè advertit Granada citatus, n. 12. ratio sancti Thomæ ostendere videtur eum hoc, & nihil aliud intendisse: dicit enim, si transiret per medium, fore ut darentur infinitæ mutationes discretæ, quod solum sequitur si singulos palmos sigillatim, dicto modo acquireret, non tamen si unum palmm totum simul occupet, sive priorem palmm relinquat sive retineat. Reliqua de motu Angelorum proponi solita, vel facilia sunt, vel in Philosophia tractata. De impetu verò, de quo fufam nonnulli hæc disputationem instituunt, latè dixi Disp. 13. de generatione per totam.

V. Aliud hæc in re est de Angelo, aliud de re quapiam corporeâ.

VI. Nequit Angelus in locum remotum pervenire, non transiundo per medium.

VII. Præcipua ratio cur Angelus in distans motu non transeat per medium.

VIII. De mente S. Thomæ circa hunc Angelum motum, non satis constat.

Probabilis S. Doctoris explicatio.

